

Accountantsverslag 2018

Gemeente Zwijndrecht

14 juni 2019

Aan de raad van de gemeente
Zwijndrecht
T.a.v. mevrouw N. Kanters
raadsgriffier
Postbus 15
3300 AE Zwijndrecht

Rotterdam, 14 juni 2019
Kenmerk: MS/MF/RA10581

Ter informatie: De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudspagina interactief. Aan de hand van de menustructuur kan door het document genavigeerd worden. Via een klik op het BDO-logo gaat u steeds één stap terug in de menustructuur totdat u uiteindelijk weer in het hoofdmenu (de inhoudsopgave) uitkomt.

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de gemeente Zwijndrecht (hierna te noemen ‘gemeente’) gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2018. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de ambtelijke organisatie en de verantwoordelijke wethouder (de heer Jansen). Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. C.M. Steehouwer MSc RA

Inhoudsopgave

Gemeente Zwijndrecht

1. Dashboard accountantscontrole

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

3. Resultaat en financiële positie

4. Belangrijkste bevindingen

Bijlagen

1. Dashboard accountantscontrole

Gemeente Zwijndrecht

Strekking controleverklaring	Belangrijkste bevindingen	Resultaat 2018												
- Aangezien de jaarrekening het vereiste inzicht geeft en de niet-gecorrigeerde verschillen en rechtmatigheidsbevindingen niet materieel zijn, zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken ten aanzien van de getrouwheid en de rechtmatigheid. - De jaarrekening 2018 is getrouw en rechtmatig. - Ongecorrigeerde controleverschillen blijven onder de goedkeuringstolerantie. - Jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening. - De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd. - De WNT is nageleefd. - Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.	- Voor een totaal van € 195.886 zijn investeringen ten onrechte niet geactiveerd. - Bij de controle van de Europees aanbestedingen is de nieuwe handreiking gehanteerd die hiervoor is uitgevaardigd door de NBA. Dit heeft ook de diepgang van de controle vergroot. Van in totaal negen, overwegend in voorgaande jaren afgesloten contracten hebben wij geconstateerd dat deze ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed. De totale bestedingen in 2018 op deze contracten bedraagt € 746.753, wat wij als onrechtmatig moeten aanmerken.	De gemeente Zwijndrecht heeft een positief resultaat gerealiseerd van € 3.541.000: <table><tr><th>(x €1.000)</th><th>2018</th><th>Begroting na wijzigingen</th></tr><tr><td>Saldo van baten en lasten</td><td>-/- 107</td><td>-/- 3.016</td></tr><tr><td>Mutatie reserves</td><td>2.202</td><td>1.570</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>2.095</td><td>-/- 1.446</td></tr></table>	(x €1.000)	2018	Begroting na wijzigingen	Saldo van baten en lasten	-/- 107	-/- 3.016	Mutatie reserves	2.202	1.570	Resultaat	2.095	-/- 1.446
(x €1.000)	2018	Begroting na wijzigingen												
Saldo van baten en lasten	-/- 107	-/- 3.016												
Mutatie reserves	2.202	1.570												
Resultaat	2.095	-/- 1.446												
Ontwikkeling GREX	Top 3 aandachtspunten voor 2019	Uw financiële positie vergeleken												
- Voor grondexploitatie Bakestein heeft een tussentijdse winstterugname plaatsgevonden van € 260.000. - Totale omvang verliesvoorziening grondexploitaties is met € 1.399.000 afgenomen t.o.v. 2017. - Door recente ontwikkelingen (allonge bij ontwikkelovereenkomst) rond Euryza is de verwachting van het totale verlies op het project Euryza onvoorspelbaarder geworden. - De gemeente hanteert neutrale wijze van schatten van de verliesvoorzieningen.	- Nadere analyse van soft- en hard controls controls binnen de processen van de gemeente. - Vertaling van aanwezige soft- hard controls naar IC-plan en uitvoering van de verbijzonderde interne controle binnen de gemeente (aantallen, risico's, werkzaamheden) - Actualiseren van de nota waardering en afschrijvingsbeleid	Het weerstandsvermogen van de gemeente is ruim voldoende: Ratio weerstandsvermogen <table><tr><th>Jaar</th><th>Ratio</th></tr><tr><td>2015</td><td>3,00</td></tr><tr><td>2016</td><td>2,60</td></tr><tr><td>2017</td><td>4,74</td></tr><tr><td>2018</td><td>5,16</td></tr></table>	Jaar	Ratio	2015	3,00	2016	2,60	2017	4,74	2018	5,16		
Jaar	Ratio													
2015	3,00													
2016	2,60													
2017	4,74													
2018	5,16													

4

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Gemeente Zwijndrecht

2.1 De jaarrekening is getrouw & rechtmatig

2.2 Toelichting controlebevindingen

2.3 Toelichting onrechtmatigheden

2.4 BBV, WNT en SiSa

2.5 Gecorrigeerde fouten

2.6 Top 3 aandachtspunten voor 2019

2.1 De jaarrekening is getrouw & rechtmatig

Gemeente Zwijndrecht

De jaarrekening 2018 is getrouw & rechtmatig

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2018 van de gemeente Zwijndrecht een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva per 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang welke door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid.

Post/omschrijving van de toelichting	Fouten	Onzekerheden	Verwijzing
Getrouwheid			
Niet geactiveerde investeringen	195.886	-	Paragraaf 2.2
Totaal	195.886	-	
Rechtmatigheid			
Niet geactiveerde investeringen	195.886	-	Paragraaf 2.2
Aanbestedingsrechtmatigheid	746.753	-	Paragraaf 2.3
Totaal	942.639	-	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. De goedkeurings-tolerantie bedraagt € 1.306.710 voor fouten en € 3.920.130 voor onzekerheden.

2.2 Toelichting controlebevindingen

Gemeente Zwijndrecht

Niet gecorrigeerde fout materiele vaste activa

1. Materiële vaste activa

De gemeente heeft enkele investeringen die duurzaam zijn en tevens op basis van de bepalingen van de Nota waarderings- en afschrijvingsbeleid van de gemeente Zwijndrecht geactiveerd moeten worden, niet geactiveerd. Alle investeringen met een verkrijgingsprijs > € 10.000 dienen geactiveerd en de komende jaren afgeschreven te worden. Voor 6 investeringen hebben wij vastgesteld dat niet aan de eigen activeringsgrens is voldaan voor een totaal van € 195.887. Dit betekent voor de jaarrekening 2018 dat de lasten voor dit bedrag te hoog zijn.

Vordering op de belastingdienst

Ontwikkelingen in en waardering van vordering Belastingdienst

De gemeente Zwijndrecht heeft een vordering op de belastingdienst van € 3.352.182. Het betreft hier een naheffingsaanslag (inclusief heffingsrente en opgelegde boete) van de belastingdienst over het tijdvak 2004 - 2009. Deze naheffingsaanslag is ontvangen voor het onjuist toepassen van de wet op de Omzetbelasting (BTW) voor investeringen en leveringen inzake het LOC-gebouw. Hiertegen heeft de gemeente Zwijndrecht een juridische procedure gestart (ondersteund door een ervaren advocaat). Op 30 mei 2016 heeft de Rechtbank geoordeeld dat de naheffingsaanslag ten onrechte is opgelegd en het bedrag dus derhalve weer zou moeten terugvloeien naar de gemeente. De belastingdienst heeft hiertegen hoger beroep ingesteld en daarom heeft het Gerechtshof heeft op 25 april 2017 uitspraak gedaan. De uitspraak hield in dat het vonnis van de Rechtbank vernietigd werd waardoor de Belastingdienst weer in het gelijk is gesteld. De gemeente Zwijndrecht heeft hiertoe besloten om beroep in cassatie in te stellen bij de Hoge Raad der Nederlanden. De Hoge Raad der Nederlanden heeft op 19 oktober 2018 uitspraak gedaan en deze zaak terugverwezen naar het Gerechtshof Amsterdam met daarbij enkele kanttekeningen in de uitspraak (refererend aan andere uitspraken van de Hoge Raad om deze hierbij te betrekken).

De gemeente Zwijndrecht acht de kans van slagen van dit beroep nog steeds hoog, vanwege de inhoudelijke argumenten die er zijn en omdat ook bij andere gemeenten in soortgelijke cases dergelijke uitkomsten zijn gerealiseerd. Derhalve heeft de gemeente besloten de vordering niet (volledig) te voorzien. Wij hebben kennisgenomen van de relevante documentatie en hierbij ook de binnen onze organisatie aanwezige expertise hierbij betrokken. Op grond van de door ons uitgevoerde werkzaamheden komen wij tot de conclusie dat de waardering van deze vordering aanvaardbaar is gegeven de huidige stand van zaken van deze casus en de ontwikkelingen in 2018.

2.3 Toelichting onrechtmatigheden

Gemeente Zwijndrecht

Krediet Overschrijdingen niet van invloed op ons oordeel	1. Kredietoverschrijdingen In het kader van de begrotingsrechtmatigheid hebben wij tevens de lastenoverschrijdingen op investeringskredieten getoetst om vast te stellen of de gerealiseerde uitgaven binnen de door de gemeenteraad geautoriseerde begroting zijn gebleven. Uit deze analyse blijkt dat op diverse investeringskredieten sprake is van een overschrijding van de door de gemeenteraad vastgestelde investeringskredieten. Ten aanzien van de afgesloten kredieten ultimo 2018 blijkt dat enkele kredieten voor kleinere bedragen (enkele duizenden Euro's per toegewezen krediet) overschreden worden voor een totaal van € 73.000 (op individueel niveau). In de bijlagen van de jaarstukken is hiervan een overzicht gepresenteerd. De kredieten op programmaniveau worden niet overschreden (zie pagina 198 tot en met 200 van de jaarstukken). Het college van de gemeente verzoekt de gemeenteraad via de jaarstukken de kredieten bij te ramen, af te ramen (af te sluiten) of mee te nemen naar begrotingsjaar 2019. Deze (individuele) overschrijdingen van de kredieten tellen niet mee voor ons rechtmatigheidsoordeel.
Onrechtmatige aanbestedingen	2. Aanbestedingen € 746.753 In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde inkoopanalyse. Om u te ondersteunen bij het zo goed mogelijk zelf kunnen vaststellen of de gemeentelijke organisatie overeenkomstig de aanbestedingswetgeving heeft gehandeld, is een handreiking aan u verstrekt waarin alle relevante elementen zijn opgenomen als toetspunten, inclusief een praktische vertaling hoe dit te doen. Dit heeft geleid tot meer inzicht en duidelijkheid over de te hanteren werkwijze. Dit heeft ook de diepgang van deze controle vergroot. Van een negental contracten hebben wij geconcludeerd dat deze om uiteenlopende redenen niet aan de Europese aanbestedingswet voldoen. De totale bestedingen in 2018 voor deze contracten bedraagt € 746.753. Voor ongeveer een derde betreft het inhuurkosten van personeel, waarvan in 2017 de regels zijn aangescherpt. Verder betreft het o.a. onderhoudscontracten en energiegerelateerde posten.
Geen onrechtmatigheden BUIG tellend voor SiSa verantwoording	3. Rechtmatigheidsfouten in de gebundelde uitkeringen Participatiewet De uitvoering van de Participatiewet is gedelegeerd aan de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) onderdeel van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD). De fouten die geconstateerd worden in de verstrekte uitkeringen tellen voor de gemeente alleen mee voor de SiSa-bijlage indien de omvang boven de rapporteringstolerantie van € 125.000 is. De Sociale Dienst Drechtsteden heeft voor de G2A en G3A regelingen een onrechtmatigheid gerapporteerd van € 112.212 en een onzekerheid van € 8.778. Zie hiervoor onderdeel SiSa.

2.4 BBV, WNT en SiSa

Gemeente Zwijndrecht

Het BBV wordt nageleefd	Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV) Wij hebben vastgesteld dat uw gemeente de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.
WNT-verantwoording voldoet aan de vereisten	Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2018 niet meer bedragen dan € 189.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling. Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening. <i>Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2018 van de gemeente Zwijndrecht niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2018 van de gemeente Zwijndrecht voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.</i>
Geen bevindingen SiSa-bijlage	SiSa-bijlage Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2018. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens bijlage B.

2.5 Gecorrigeerde fouten

Gemeente Zwijndrecht

Overzicht gecorrigeerde fouten

Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle de volgende resterende controleverschillen geconstateerd.

Verwerkte controleverschillen 2018					
Nummer	Omschrijving	Betreft post/toelichting		Fouten	Onzekerheden
1	Mutatie immateriele vaste activa dubbel over staat van B&L	Baten en lasten	€	489.677	€ -
2	Mutatie immateriele vaste activa dubbel over staat van B&L	Baten en lasten	€	-489.677	€ -
3	Correctie overlopende passiva - ontvangen subsidies	Overlopende passiva	€	35.598	€ -
4	Correctie vooruitbetaalde bedragen Glas voor Glas	Overlopende activa	€	-64.375	€ -
5	Correctie nog te ontvangen bedragen Glas voor Glas	Overlopende activa	€	28.777	€ -
	Totaal		€	-	€ -
Materialiteit (1% voor fouten / 3% voor onzekerheden)				€ 1.306.710	€ 3.920.130
Performance materialiteit (65% van de materialiteit)				€ 849.362	€ 2.548.085
Door de raad vastgestelde rapporteringstolerantie				€ 50.000	€ 50.000

De gemeente heeft bovenstaande correctieposten in de definitieve jaarstukken gecorrigeerd. De gemeente heeft voor aanvang van onze controle al zelf enkele correctieposten op de concept jaarstukken kenbaar gemaakt die samen met onze bevindingen gecorrigeerd moesten worden. Deze correctieposten maken geen deel uit van dit overzicht. Dit betreffen alleen de correctieposten die op basis van de accountantscontrole zijn gecorrigeerd.

2.6 Top 3 aandachtspunten voor 2019

Gemeente Zwijndrecht

1. Soft- en hard controls	Nadere analyse van soft- en hard controls Wij hebben in de managementletter n.a.v. de interim controle 2017 en 2018 beschreven dat de processen van uw gemeente weinig <u>zichtbare</u> interne beheersingsmaatregelen bevatten waarvan wij gebruik kunnen maken voor onze controle. Dit betekent dat meer gegevensgerichte werkzaamheden (controle van brondocumentatie) door zowel de gemeente als door de accountant uitgevoerd moeten te worden. In gesprekken die wij hebben gevoerd met de ambtelijke organisatie van de gemeente blijkt dat de gemeente naast hard controls ook gebruik maakt van soft controls. Inmiddels heeft dit geleid tot een evaluatie van de aanwezige softcontrols en wordt op dit moment een verdere verdieping aangebracht in het geheel van hard- en soft controls om deze in evenwicht te brengen wat zowel voor u als voor ons een meerwaarde zal hebben voor de beheersing en jaarrekeningcontrole.
2. Aanpassen VIC	Vertaling soft controls naar verbijzonderde interne controle (VIC) Naar aanleiding van de uitgevoerde beoordeling van de soft en hard controls zoals aanwezig bij de gemeente zal het IC-plan voor de uitvoering van de VIC moeten worden herzien in 2019, zodat op de focuspunten wordt gecontroleerd en waar nodig aanvullend gegevensgerichte detailcontroles plaatsvinden als sluitstuk van de interne beheersorganisatie. Onderdeel hiervan is ook het uitgevoerde deelwaarnemingen en de spreiding en documentatie hiervan in de organisatie.
3. Actualiseren nota waarderings- en afschrijvingsbeleid	Actualiseren nota waarderings- en afschrijvingsbeleid Tijdens de uitvoering van de jaarrekeningcontrole heeft de controle van de materiële vaste activa enige tijd in beslag genomen. De gemeente beschikt over een nota waarderings- en afschrijvingsbeleid waarin alle regels van de gemeente (goedgekeurd door de gemeenteraad) zijn opgenomen ten aanzien van activeren en afschrijven van de investeringen. In de praktijk blijkt dat de gemeente op enkele punten reeds afwijkt van de nota. De afwijkingen zijn eerder goedgekeurd door de gemeenteraad. Deze wijzigingen betreffen onder andere het toepassen van een restwaarde voor gebouwen en het aanpassen van de afschrijvingstermijn voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut (in 30 jaar afgeschreven i.p.v. verschillende termijnen die in de nota worden genoemd). In de nieuwe nota kunnen dan ook de (beleids)uitgangspunten opgenomen worden hoe wordt omgegaan met (groot) onderhoud. Een voorbeeld hiervan is het asfalteren van wegen. Op basis van de uitgaven (factuurspecificatie) is het lastig te bepalen wanneer dit als groot onderhoud moet worden gezien, dan wel als een investering. Wij adviseren u het afwegingskader dat de gemeente hiervoor toepast vast te leggen in de nieuwe nota. In de nieuwe nota kan ook een nieuw bedrag opgenomen worden als activeringsgrens en kan uitgewerkt worden of de gemeente kiest voor een componentenbenadering en kan voor de reeds bestaande activa worden beoordeeld in hoeverre deze nog voldoet aan de nieuwe bepalingen (correcties ten aanzien van boekwaarde van de materiële vaste activa).

3. Resultaat en financiële positie

Gemeente Zwijndrecht

3.1 Resultaat 2018

3.2 Uw financiële positie vergeleken

3.1 Resultaat 2018

Gemeente Zwijndrecht

Resultaat 2018
ten opzichte van
de gewijzigde
begroting
bedraagt
€ 3,5 miljoen

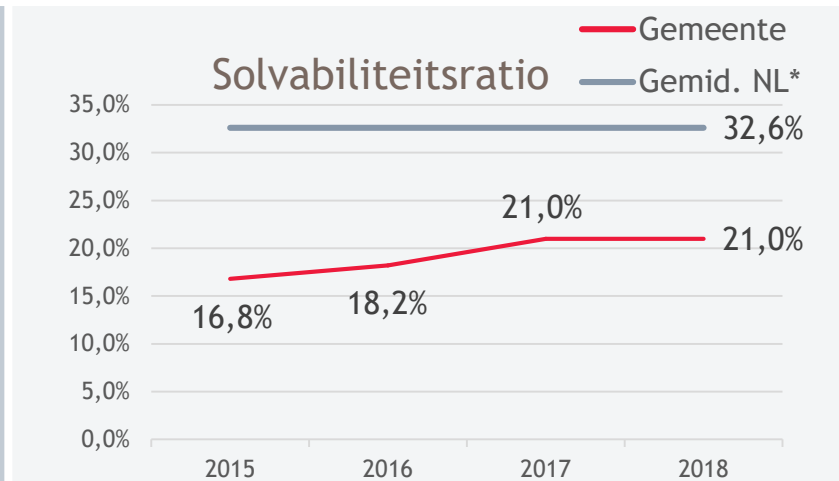
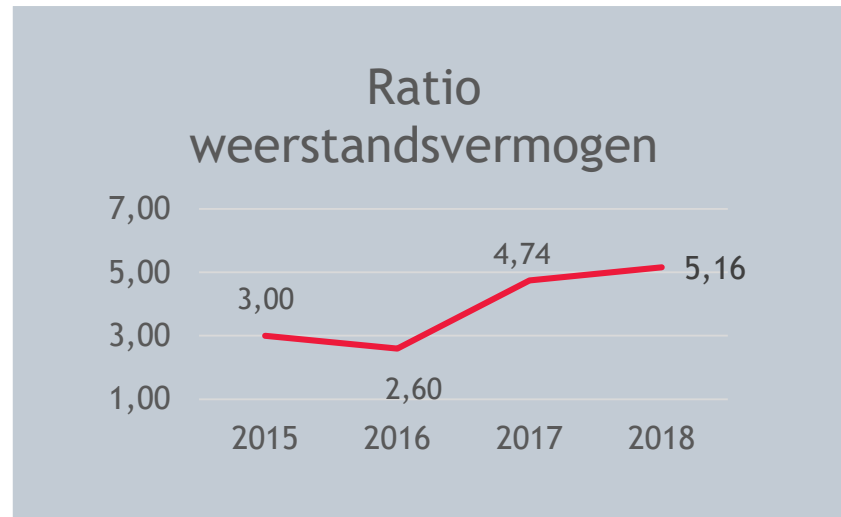
Het resultaat van de gemeente Zwijndrecht over het jaar 2018 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 3.541.000 voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

Overzicht van baten en lasten	2018	Begroting na wijzigingen	Verschil	In %
Saldo van baten en lasten	-/- € 107.000	-/- € 3.016.000	€ 2.909.000	96,45
Onttrekkingen reserves	€ 4.671.000	€ 4.731.000	€ 59.000	1,24
Dotatie aan reserves	€ 6.873.000	€ 6.301.000	€ 572.000	9,08
Resultaat	€ 2.095.000	-/- € 1.446.000	€ 3.541.000	244,58

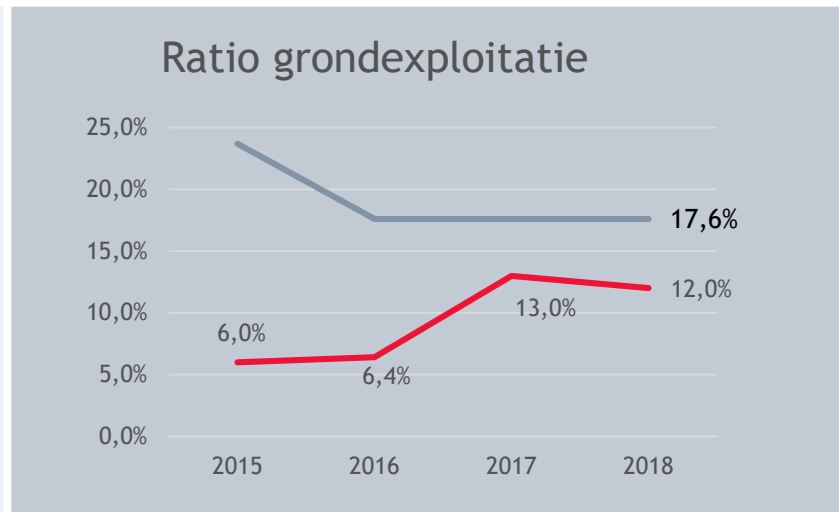
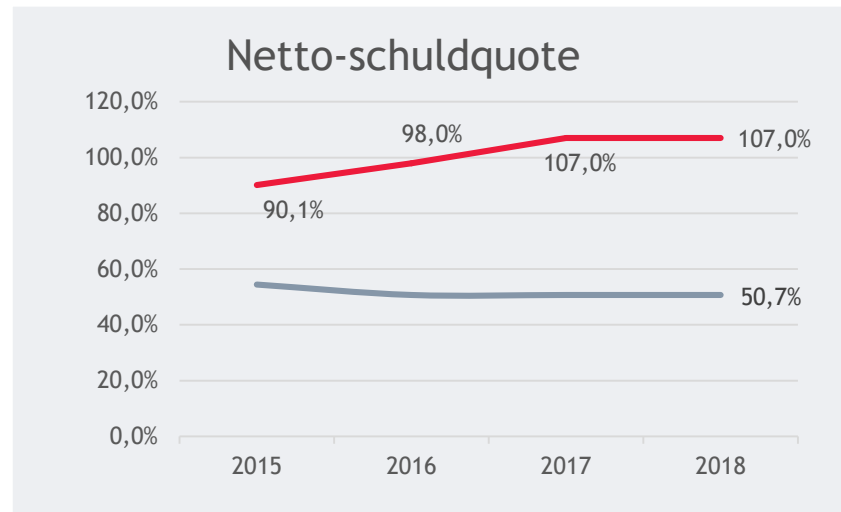
Het resultaat 2018 wijkt veel af van de totale begrote lasten (na wijziging) door de omslag van verlies naar een groot positief saldo. Op basis van onze ervaringsnorm bij gemeenten is een afwijking van 2-3 % inherent aan een complex begrotingsproces. Een analyse van het bedrag van € 3,5 mln. is opgenomen op pagina 160 tot en met 166 van de jaarstukken van de gemeente.

3.2 Uw financiële positie vergeleken

Gemeente Zwijndrecht

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde voor gemeenten in de categorie van 25.000 - 50.000 inwoners volgens de BDO Financiële benchmark

3.2 Uw financiële positie vergeleken

Gemeente Zwijndrecht

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Financiële positie gemeenten onder druk

Ontwikkeling Nederlandse gemeenten

Het zijn roerige tijden voor gemeenten. De recessie - met de teruglopende inkomsten, tegenvallende grondverkoop en zware bezuinigingen - was nog maar net achter de rug, of de volgende grote uitdaging diende zich aan: het sociaal domein. Sinds 2015 bent u verantwoordelijk voor een groot aantal taken in het sociaal domein: maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en arbeidsparticipatie. Dat is een monsterklus, operationeel én financieel! Gemeenten kunnen die taken, die gemiddeld bijna 40% van de totale begroting uitmaken, nu nog nét dragen. De meeste gemeenten geven echter aan dat het sociaal domein zwaar drukt op de begroting en vrezen dat het water ze straks financieel tot aan de lippen komt te staan. Of erger. Dat roept de vraag op hoe financieel gezond de Nederlandse gemeenten zijn. En wat betekent dit alles voor de komende jaren?

Om daarover helderheid te geven, hebben wij vanuit de branchegroep Lokale Overheid de financiële cijfers en kengetallen van alle gemeenten in Nederland over 2008 tot en met 2017 op een rij gezet en geanalyseerd. De uitkomsten daarvan zijn niet eenduidig; daarvoor zijn de verschillen tussen gemeenten, provincies en (krimp)regio's te groot. Landelijk gezien ontdekten wij echter wel degelijk een trend: de algehele solvabiliteit is tussen 2009 en 2017 gedaald van 42% naar 35%. Juist nu de gemeenten als gevolg van de nieuwe verplichtingen in het sociaal domein onder grote financiële druk staan, is dat een zorgelijke ontwikkeling. De bewegingsvrijheid van gemeenten neemt af omdat gemeenten steeds minder invloed hebben op hun uitgaven. Krimpregio's hebben het zwaar. Dat vraagt om hernieuwde aandacht voor de weerbaarheid en wendbaarheid (stresstesten), een risicogericht financieel toezicht, de herijking van de Algemene Uitkering en nieuwe vormen van samenwerken. Hoe dan ook: deze uitdagingen betekenen dat gemeenten keuzes moeten maken.

3.2 Uw financiële positie vergeleken

Gemeente Zwijndrecht

Uw financiële positie is...

Uw weerstandsvermogen is ruim voldoende

De gemeente kan aan haar lange termijn verplichtingen voldoen

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is lager dan gemiddeld

Weerstandsvermogen gemeente Zwijndrecht is ruim voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 33,684 miljoen. In het weerstandsvermogen ultimo 2018 is geen bedrag meegeteld van vrij aanwendbare bestemmingsreserves. De gemeente heeft aan niet meegetelde bestemmingsreserves nog een bedrag van € 9,8 mln. beschikbaar ultimo 2018.

Ingeval van calamiteiten is het mogelijk om een deel van deze reserves een andere aanwending te geven.

In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Zwijndrecht heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op maximaal € 6,528 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente Zwijndrecht is ruim voldoende te noemen.

Solvabiliteit en netto-schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2018 21%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente in staat is om haar verplichtingen op lange termijn de voldoen. De solvabiliteit van de gemeente Zwijndrecht ligt ruim onder het landelijk gemiddelde over de jaren 2015 tot en met 2018 voor gemeenten in de categorie tussen de 25.000 tot 50.000 inwoners.

De netto schuldquote bedraagt 106%. De netto-schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

De solvabiliteit laat een licht positieve ontwikkeling zien ten opzichte van voorgaande jaren, maar blijft nog achter bij vergelijkbare gemeenten. De netto-schuldquote verslechtert afgelopen jaar weer en ligt ver boven het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente Zwijndrecht is relatief laag, maar neemt wel toe doordat de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten hoger wordt. De ratio is beter dan het landelijk gemiddelde van gemeenten.

4. Belangrijkste bevindingen

Gemeente Zwijndrecht

4.1 Financiële beheersing en toezicht

4.2 Schattingsposten

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties

4.4 Begraafrechten

4.5 Begrotingsrechtmatigheid

4.6 Sociaal domein uitgelicht

4.1 Financiële beheersing en toezicht

Gemeente Zwijndrecht

Financiële beheersing en toezicht	Bevindingen naar aanleiding van onze interimcontrole Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze managementletter d.d. 14 januari 2019. Samenvattend constateren wij dat uw organisatie de belangrijkste onderwerpen vanuit de bedrijfsvoering op de agenda heeft staan, hieraan voldoende aandacht besteedt en daarbij alert inspeelt op de externe en interne ontwikkelingen maar dat de organisatie een afweging maakt in hoeverre risico's op basis van soft controls, hard controls of toepassing van beide beheerst gaan worden. De risico's die op korte termijn van belang zijn voor de gemeente, zoals onder andere de ontwikkelingen rondom de toepassing van soft controls en zichtbaar vastgelegde hard controls op basis waarvan wij voor onze accountantscontrole gebruik kunnen maken, komen in de managementletter aan bod. Voor meer gedetailleerde informatie verwijzen wij u naar onze managementletter d.d. 14 januari 2019.
Proces jaarafsluiting en controle	Proces van de controle Voorafgaand aan de controle worden in detail door ons overzichten verstrekt van de op te leveren informatie ten behoeve van de controle. Deze zijn in grote mate tijdig aangeleverd. Vragen naar aanleiding van onze controle zijn snel beantwoord en de kwaliteit van de aangeleverde concept jaarrekening was van goed niveau en was tijdig beschikbaar. De samenwerking met de betrokken medewerkers van de gemeente Zwijndrecht ervaren wij als constructief en plezierig. De doorlooptijd van de controle is evenwel langer geweest dan voorzien was. Enerzijds is dit veroorzaakt door de complexe materie ten aanzien van o.a. de Europese aanbestedingswetgeving, die met behulp van de nieuwe landelijk beschikbare handreiking met grote diepgang is gecontroleerd. Anderzijds hebben wij te kampen gehad met onvoorziene personele omstandigheden als (langdurig) ziekte van medewerkers. De combinatie van deze twee factoren heeft geleid tot een langere doorlooptijd. Inmiddels is afgesproken dat hier voor de controle 2019 samen naar gekeken zal worden, zodat de voorbereidingen van de ambtelijke organisatie zo volledig mogelijk zijn en wij de bezetting zodanig borgen dat het controleproces naar ons aller wens verloopt.

4.2 Schattingsposten

Gemeente Zwijndrecht

Schatting zijn in het wisselend van aard

- Conservatief
- Neutraal
- Optimistisch

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening, is dat het college schattingen moet maken. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant afwijken van de verwachtingen van het management. Een goed inzicht in de jaarrekening vereist kennis van deze posten. Als onderdeel van de controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen beoordeeld. In het hierna opgenomen overzicht hebben wij van de jaarrekeningposten waaraan een belangrijke schatting ten grondslag ligt grafisch weergegeven op welke wijze wij de door het college gebruikte mate van prudentie inschalen.

Post in de jaarrekening	Bedrag (€ '000)	Beoordeling huidig boekjaar	Toelichting schatting
Voorziening dubieuze debiteuren	290	 	Voorziening dubieuze debiteuren wordt statisch bepaald en is neutraal van opzet.
Vordering belastingdienst (geen voorziening)	3.353	 	Er is voor de vordering op de belastingdienst door de gemeente geen voorziening gevormd. Wij achten deze inschatting aanvaardbaar.
Waardering grondexploitaties	8.686	 	De waardering van de grondexploitaties is neutraal. Zie hiervoor hoofdstuk 4.3.

4.2 Schattingsposten

Gemeente Zwijndrecht

Toelichting schattingsposten

1. Waardering debiteuren (voorziening dubieuze debiteuren: € 290.000)

De voorziening dubieuze debiteuren wordt bepaald op basis van de statische methode voor eigen debiteuren van de gemeente, waarbij afhankelijk van de achtergrond/soort van de debiteur en het aantal dagen dat het openstaande saldo oud is, wordt bepaald of deze opgenomen moet worden in de voorziening. De methodiek is overzichtelijk en goed toepasbaar voor de gemeente (relatief beperkt aantal debiteuren). Wij classificeren deze inschatting als realistisch.

Voor belastingdebiteuren wordt een voorstel ontvangen van Gemeentebelastingen en Basisinformatie (GBD) die de uitvoering van de gemeentelijke belastingtaken in mandaat uitvoert. De verantwoording van de GBD inclusief het debiteurenoverzicht en het deel dat in een voorziening opgenomen moet worden, wordt voorzien van een controleverklaring van de accountant. Voor de belastingdebiteuren wordt de dynamische methode toegepast (bepaling voorziening op basis van ervaringscijfers voor oninbaar).

2. Waardering grondexploitaties (€ 8.686.000)

De verliesvoorziening voor grondexploitaties wordt door de planeconoom berekend en beoordeeld door de controller grondbedrijf en investeringsprojecten. Wij hebben de volgende onderdelen van de totstandkoming van de verliesvoorziening getoetst:

- Parameters → Het gehanteerde rentepercentage is 2,00%. Dit betreft het initieel vastgestelde rentepercentage in de grexen van Zwijndrecht. De bandbreedte voor het toe te passen rentepercentage in de meerjarenprognoses bedraagt 1,50% - 2,50%. Het werkelijke rentepercentage van 1,75%, die voor 2018 is berekend, valt in deze bandbreedte. Het is derhalve conform het BBV toegestaan om 2,00% te blijven hanteren in de meerjarenprognoses. Voor kostenstijging wordt 2,00% gerekend, wat wij aanvaardbaar vinden. Voor opbrengstenstijging is 0% gehanteerd. In geval van Bakestein is de opbrengststijging 0% vanwege de onzekerheid in tempo kavelverkoop c.q. marktvraag. Daarnaast zit de gemeente aan de bovengrens van de extern geadviseerde kavelprijzen. In geval van Euryza is de opbrengststijging 0% vanwege de onzekerheid in bouwprogramma en fasering, e.e.a. a.g.v. de gemaakte afspraken met de ontwikkelaar.
- Grondopbrengsten → Met name voor de grondexploitaties van Bakestein (bedrijvenkavels) en Euryza (woningen) dienen nog grondverkoop plaats te vinden. De grondopbrengsten zijn neutraal ingerekend. Bakestein: uitgifteramingen zitten aan bovengrens Van Vliet-prijzen, maar die zijn wel marktconform te noemen o.b.v. gerealiseerde uitgaven. Euryza: Uitgifteraming is aangepast en volledig herzien n.a.v. gerealiseerde uitgaven en grondbiedingen van AM BV.
- Kosten → Alle grondexploitaties bevinden zich wat betreft de realisatie van kosten in de eindfase. Alle kosten zijn nagenoeg gemaakt en de kosten die nog gerealiseerd moeten worden zijn goed in te schatten, omdat hier reeds lopende overeenkomsten aan ten grondslag liggen. Derhalve achten wij deze inschatting neutraal ingeschat.
- Fasering → De grondexploitaties voor Bakestein en Euryza zullen nog doorlopen tot respectievelijk 2023 en 2024. De andere twee grondexploitaties (Voorzieningencluster Heerjansdam en Onderdijkserijweg) lopen in 2020 respectievelijk 2019 af. De fasering van Bakestein uitgifte van 2,5 a 3 kavels per jaar lijkt optimistisch, omdat al meer dan 2/3 van de kavels is verkocht en in 2018 dit aantal niet is gehaald. De gemeente is echter wel reeds in gesprek c.q. onderhandeling met diverse partijen, waarmee de doelstelling in 2019 wel zou kunnen worden gehaald. De fasering van Euryza lijkt neutraal ingeschat, omdat moeilijk is in te schatten met welke snelheid alle bouwblokken zullen worden gebouwd en verkocht zullen worden (blok A t/m D zijn reeds verkocht, E tot en met M nog niet). Derhalve neutraal tot optimistisch ingeschat.

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties

Gemeente Zwijndrecht

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties	Actualisatie en bijstelling grondexploitaties De veruit grootste balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitaties). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.
Redelijkheid belangrijkste schattings-elementen vastgesteld	De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's: ▪ Planning: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn. ▪ Programmering: in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente? ▪ Prijs: inherent gevolg van de ontwikkelingen in de woningmarkt is dat de verkoopprijzen van woningen fors hoger zijn geworden. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met inherente risico's? Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2018 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze zijn gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen. Voor de toetsing van het schattingsproces rond de bepaling van de grondexploitatieberekeningen zie hoofdstuk 4.1.
Verwacht verlies op Euryza wederom afgenomen.	Ultimo 2018 is een verliesvoorziening grondexploitaties gevormd voor een bedrag van € 8.686.000 (gebaseerd op de berekening van de eindwaarden). Vorig jaar bedroeg de voorziening € 10.085.000. Drie van de grondexploitaties van de gemeente Zwijndrecht zijn verliesgevend: 1. Euryza € 6.793.000 2. Voorzieningcluster Heerjansdam € 1.500.000 en 3. Onderdijkserijweg € 393.000
Winst Bakestein 'teruggenomen'	Voor grondexploitatie Bakestein is in 2018 een terugname van de winst gerealiseerd van € 260.000. Deze terugname van de winst is (via staat van baten en lasten) onttrokken aan de reserve 'gerealiseerde winstpotentie Grondbedrijf'. Het terugnemen van de winst wordt veroorzaakt door het feit dat de fasering van het project met minimaal 1 jaar verlengd is.

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties

Gemeente Zwijndrecht

Winstneming op basis van POC-methode leidt tot een terugneming van de winst van € 260.000

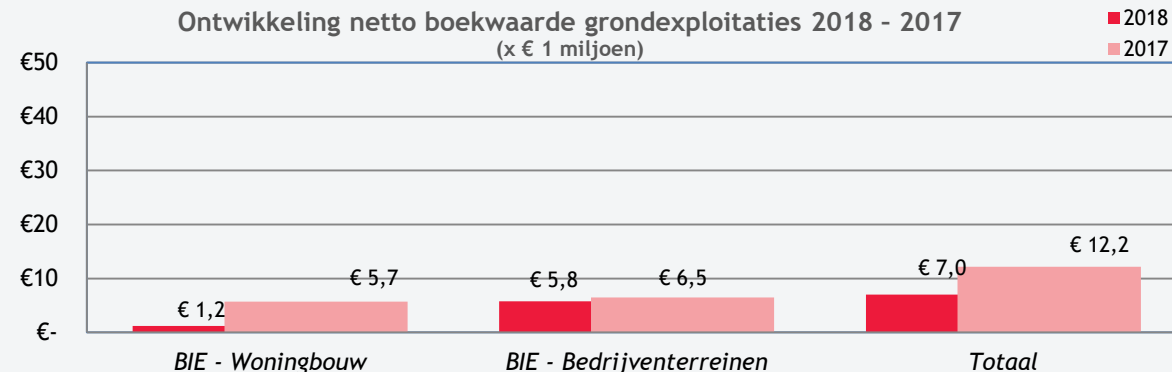
Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondexploitatie is opgenomen dat voor winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor de grondexploitaties van gemeente Zwijndrecht heeft deze nieuwe methode geresulteerd in een winstneming van circa € 4,6 miljoen voor project Bakestein voor 2017. Door ontwikkelingen in 2018 blijkt dat de fasering van de uitgifte van de kavels met 1 jaar is verlengd waardoor een bedrag van € 260.000 te veel aan winst is genomen in 2017. Dit bedrag is in 2018 gecorrigeerd.

Een uitsplitsing van de bouwgronden in exploitatie naar soort project is in onderstaand schema weergegeven.

4.2 Ontwikkeling in uw grondexploitaties

Gemeente Zwijndrecht

Ontwikkelingen Bakestein en Euryza in 2018

Grondexploitatie Bakestein

De gemeente Zwijndrecht heeft voor de grondexploitatie Bakestein op basis van de voorgeschreven POC-methode (percentage of completion) voor 2018 een bedrag van € -260.000 als winst gepresenteerd in de jaarrekening. In feite is dit een “negatieve” winstneming, en is voor dit bedrag de genomen winst in 2017 voor een deel teruggedraaid. De POC-methode is juist toegepast. Op basis van de gerealiseerde kosten en opbrengsten tot nu toe in het project is sprake van realisatie van circa 68% van de geprognosticeerde winst van het gehele project ad € 6,7 mln. In de berekening van de tussentijdse winst is echter rekening gehouden met extra kosten van € 130.000 (op het gebied van ontsluitingen en courtage) en minder opbrengsten van € 287.000 (door opsplitsing van kavels). Waardoor de geprognosticeerde winst is bijgesteld naar € 6,3 mln. Het toepassen van deze afwaardering is gezien de huidige omstandigheden en risico's aanvaardbaar. Tevens blijkt uit verkopen uit het verleden dat opknippen van kavels heeft plaatsgevonden waardoor minder opbrengsten zijn gerealiseerd dan begroot (afnemers willen minder m2 dan de kavel is waardoor besloten wordt een kavel toe te voegen of deze m2 toe te voegen aan een minder dure kavel). De verkoopprijzen zijn gebaseerd op een advisering medio 2018 door een externe partij. Deze verkoopprijzen worden nog steeds door de gemeente gehanteerd.

Grondexploitatie Euryza

De gemeente Zwijndrecht heeft op 20 maart 2007 een ontwikkelingsovereenkomst gesloten met 2 partijen (Heilijgers Projectontwikkeling B.V. en AM wonen B.V. die samen Euryza C.V. hebben opgericht) voor de ontwikkeling van het voormalig Euryza terrein (woningbouw, voornamelijk appartementen). In de overeenkomst is afgesproken dat de grond van dit terrein door de gemeente geleverd zal worden voor een prijs van € 9,1 mln. en dat betaling van deze grond in fases zal plaatsvinden (na realisatie van verkoop van de woningen). Na het sluiten van de overeenkomst is zeer snel de crisis ingetreden waardoor er geen (bouw)activiteiten hebben plaatsgevonden tot en met 2016. De grond was wel geleverd door de gemeente maar betalingen vonden niet plaats en de vordering is sindsdien open blijven staan.

Op 16 december 2015 is een allonge getekend bij ontwikkelovereenkomst met daarin de belangrijkste aanpassingen:

- Heilijgers Projectontwikkeling B.V. maakt geen onderdeel meer uit van de ontwikkelovereenkomst
- AM Wonen B.V. gaat de ontwikkeling van het gebied realiseren (bouw- en woonrijpmaken, realiseren woningen en verkoop woningen)
- Per deelgebied zal er een ontwikkelingsplan (voorlopig ontwerp) worden opgesteld en worden voorgelegd aan de gemeente Zwijndrecht
- Per deelgebied zal op basis van een externe taxatie van de grond (met bestemming hiervan) een prijsaanbieding plaatsvinden door AM Wonen B.V.
- In de allonge zijn allerlei afspraken gemaakt over bijdragen in de kosten van AM Wonen B.V. (bijdrage van 23.000 per woning en budgetten voor woonrijpmaken tezamen € 6,6 mln.).

4.2 Ontwikkeling in uw grondexploitaties

Gemeente Zwijndrecht

Ontwikkelingen Bakestein en Euryza in 2018

Grondexploitatie Euryza (vervolg)

De ontwikkelingen zoals afgesproken in de allonge zijn in 2016 al vertaald naar de grondexploitatieberekening hetgeen heeft geleid tot het nemen van een verlies door de afspraken in de allonge. In 2017 is besloten de vordering op Euryza C.V. administratief op een juiste wijze te verwerken (afboeken van openstaande vordering van € 8,2 mln. [€ 0,9 mln. van de € 9,1 mln. was reeds ontvangen]) en opnemen van een nieuwe vordering op AM Wonen B.V. Problematiek ten aanzien van de Euryza grondexploitatie is dat de gronden allemaal zijn geleverd, de gemeente vrijwel geen kosten meer gaat maken, maar dat het economische risico ten aanzien van de opbrengst van de gronden bij de gemeente ligt. De prijs van deelgebieden van de grond die al is overgedragen zal de komende jaren pas, op basis van taxaties van de huidige ontwerpplannen, plaatsvinden. De vordering die nu in de administratie is opgenomen op AM Wonen B.V. bedraagt € 3,8 mln. Hetgeen een ophoging oplevert van de vordering ad € 2,0 mln. ten opzichte van voorgaand jaar (de mutatie betreft een administratieve correctie op de debiteuren en onderhanden werk, het werkelijke verlies is al eerder genomen in de verliesvoorziening van de grondexploitatie Euryza).

De vordering die nu is opgenomen op AM Wonen B.V. is de beste schatting. Deze vordering kan jaarlijks veranderen op basis van de ontwikkelingen die plaatsvinden in de voorlopige ontwerpen en de verkoopontwikkelingen op de markt van het type aangeboden woningen. Wij achten de kans dat de verliesvoorziening van € 6,6 mln. zal afnemen de komende jaren reëel. Voorgaand jaar is een ontwerp gemaakt waarbij er 24 appartementen extra gerealiseerd zullen worden ten opzichte van het originele plan. De doorrekening van deze extra opbrengsten heeft dit jaar in de grondexploitatieberekening plaatsgevonden, omdat de gemeente Zwijndrecht de gemeenteraad deze aanpassing in een herzien bestemmingsplan in 2018 heeft laten goedkeuren. Dit heeft geleid tot extra opbrengsten in de grondexploitatieberekening van ca. € 1,5 mln.

Aandeel in grex De Volgerlanden

Voorziening Volgerlanden

De grondexploitatie Volgerlanden is een samenwerking tussen de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht en de gemeente Zwijndrecht omdat het project op de grens tussen beide gemeenten ligt. De uitvoering is in handen van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht. De gemeente Zwijndrecht zal de helft van het verlies dragen (of van de winst krijgen tot € 20 mln. en 1/3 deel als de winst hoger is dan € 20 mln.). In de jaarrekening is op basis van de meest recente informatie geen voorziening meer opgenomen, wat overeenstemt met de laatste versie van de geactualiseerde, maar nog niet formeel vastgestelde grondexploitatieberekening. Formele overeenstemming tussen de beide gemeenten moet dan ook nog plaatsvinden, de gehanteerde uitgangspunten vinden wij echter aanvaardbaar.

4.4. Begraafrechten

Gemeente Zwijndrecht

Grafrechten en grafonderhoud

Voorziening begraafrechten

Het beheer en onderhoud van uw begraafplaatsen wordt gefinancierd uit de inkomsten van de grafrechten. Deze zijn onderverdeeld in lijkbezorgingsrechten (grafrechten) en onderhoudsrechten begraafplaats en deze worden bij uw gemeente verantwoord op het programma 9 Openbaar gebied.

Bij uw gemeente bestaat de mogelijkheid om grafrechten en/of onderhoudsrechten af te kopen. Daarbij was het voorheen mogelijk om deze voor een vast bedrag eeuwigdurend af te kopen. Op dit moment is het met name mogelijk om de grafrechten en grafonderhoud af te kopen voor een periode van maximaal 10 of 30 jaar. Uit de ontvangen afkoopsom vloeit voor de gemeente de verplichting voort het graf gedurende 10 of 30 jaar ter beschikking te stellen en/of te onderhouden.

Uit gewijzigde BBV inzichten is duidelijk geworden dat voor ontvangen afkoopsommen een voorziening (vooruit ontvangen gelden van derden) gevormd zou moeten worden. Immers: de afkoopsom heeft betrekking op meerdere jaren en daarom zou gedurende de looptijd hiervan jaarlijks een deel van de gevormde voorziening ten gunste van het programmaonderdeel geboekt moeten worden. Feitelijk zijn de ontvangen afkoopsommen een meerjarige verplichting aan degene die de afkoopsom heeft betaald.

Het BBV biedt echter ook weer een uitzondering voor deze regel. De ontvangen afkoopbedragen mogen namelijk nog steeds in hun geheel als bate worden opgenomen in het jaar waarin het grafrecht/ onderhoudsrecht is verleend. Hiervoor is vanuit administratieve eenvoud gekozen. Voorwaarde hiervoor is wel dat indien het totaal van de jaarlijks ontvangen afkoopsommen een (bij benadering) gelijke omvang moet hebben als het totaal van de aan een jaar toe te rekenen legesbaten. Het college heeft dit voor de afgelopen 10 jaar onderzocht en hieruit blijkt sprake van een relatief gelijkblijvend patroon. Derhalve is hiervoor geen voorziening gevormd, waarmee wij kunnen instemmen.

Wel willen wij nog wijzen op het volgende: als deze systematiek wordt toegepast dan wordt gekozen voor een soort van omslagstelsel waarbij de jaarlijkse afkoopsommen voor (toekomstige) lasten gebruikt worden ter dekking van de huidige kosten. Of deze werkwijze voor de lange termijn houdbaar is, is door ons niet tot in detail onderzocht. Bij een vergrijzende bevolking en toenemende sterfte is het niet ondenkbaar dat deze systematiek voor de lange termijn niet meer houdbaar is en dat een aanvullende bijdrage van de gemeente vereist is of dat hogere begraafrechten geheven moeten worden om de begraafexploitatie sluitend te houden. Wij hebben het college geadviseerd om de mogelijke nadelige financiële effecten op de lange termijn nader te onderzoeken en om zo nodig de systematiek aan te passen.

4.5 Begrotingsrechtmatigheid

Gemeente Zwijndrecht

Begrotingsrecht- matigheid

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 129,9 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 126,0 miljoen aan werkelijke lasten in 2018. Dit is in totaal een onderschrijding van € 3,9 miljoen (3,0%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 127,0 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 125,9 miljoen aan werkelijke baten in 2018. In totaal gaat het om een lagere realisatie van baten van € 1,1 miljoen (0,87%). Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2018 is er per saldo circa € 2,2 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 2,1 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerd en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijding geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

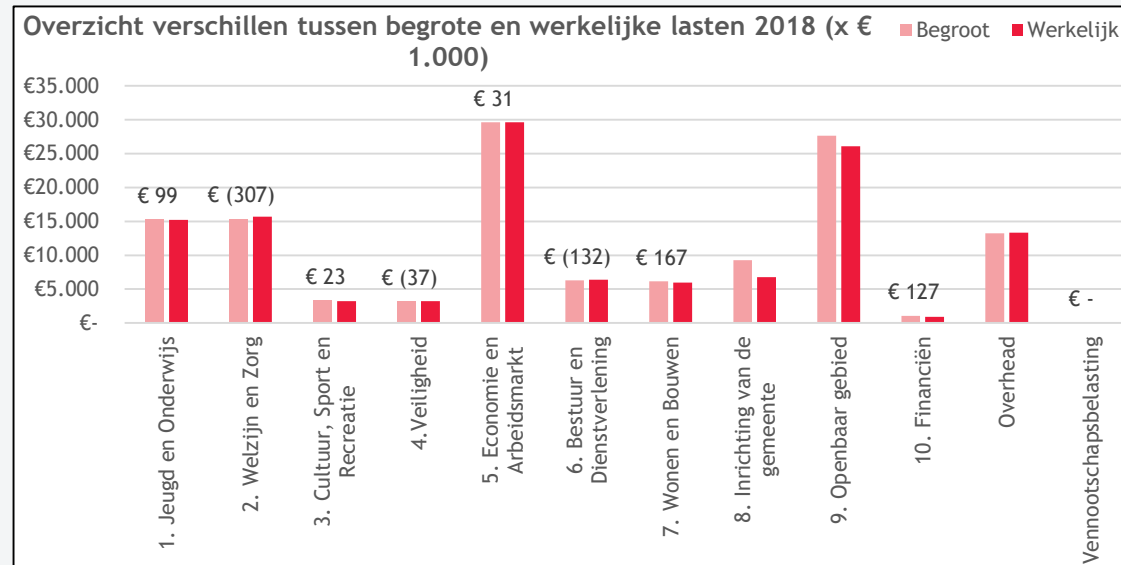
4.5 Begrotingsrechtmatigheid

Gemeente Zwijndrecht

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2018, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie hierna voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma en de overschrijdingen van investeringskredieten.

Lastenoverschrijding
in programma's:
2 Welzijn en Zorg
4 Veiligheid en
6 Bestuur en
Dienstverlening

4.5 Begrotingsrechtmatigheid

Gemeente Zwijndrecht

Begrotings- rechtmatigheid	Zoals blijkt uit de figuur op voorgaande pagina is op drie programma's een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.			
	Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt <u>niet</u> mee in het oordeel	Onrechtmatig, telt <u>wel</u> mee in het oordeel
	2. Welzijn en Zorg (totaal € 307.000)	Betreft overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten.	✓	
	4. Veiligheid (totaal € 37.000)	Gezien de omvang van het bedrag is geen analyse voor dit bedrag door de gemeente opgesteld. Bedrag is lager dan rapporteringstolerantie.	✓	
	6. Bestuur en Dienstverlening (totaal € 132.000)	Past binnen het bestaande beleid welke niet tijdig gesignaleerd kon worden. Dit betreft met name hogere kosten voor aanpassen voorziening wethouderspensioenen en hogere lasten voor rijksleges.	✓	
	Overhead (€ 110.000)	Past binnen het bestaande beleid welke niet tijdig gesignaleerd kon worden. Dit betreft met name hogere kosten voor een lagere doorbelasting van overhead aan investeringsprojecten.	✓	

4.6 Sociaal domein

Gemeente Zwijndrecht

Alle afrekeningen in het kader van het Sociaal Domein zijn verwerkt in de jaarrekening.

Serviceorganisatie Jeugd

De gemeente Zwijndrecht werkt met de gemeenten in Zuid-Holland-Zuid via de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ) samen inzake de uitvoering van de jeugdzorg. De Serviceorganisatie Jeugd is onderdeel van de gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid en Jeugd (DG&J). De meeste taken zijn aan de SOJ gedelegeerd, alleen de taken van de wijkteams zijn gemandateerd. Bij delegatie ligt de verantwoordelijkheid voor een rechtmatige uitvoering van de taken bij de gemeenschappelijke regeling. Derhalve is de rechtmatigheid van de uitgaven van de SOJ (verantwoordingen zorgaanbieders) is geen onderdeel van ons accountantsoordeel bij de jaarrekening van de gemeente Zwijndrecht.

Bij de jaarrekening 2018 van DG&J, waarvan SOJ onderdeel is, is op moment van afgifte van dit accountantsrapport nog geen controleverklaring verstrekt. De gemeente heeft de concept jaarcijfers ontvangen. De accountant van SOJ heeft aangegeven bij deze cijfers een goedkeurende controleverklaring te gaan verstrekken eind juni 2018. De jaarcijfers vertonen wat betreft de SOJ een resultaat van nihil. Dit betekent dat de gemeente op basis van de bijdrageverordening geen bedrag hoeft bij te storten. De gemeente Zwijndrecht heeft in de jaarrekening een bijstorting van het gemeentelijk aandeel van een bedrag van € 151.000 opgenomen. Uit de definitieve berekening blijkt dat dit € 141.000 had moeten zien. Gezien de beperkte afwijking is dit niet opgenomen in onze foutevaluatie.

Persoonsgebonden budgetten Jeugd

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) beheert de persoonsgebonden budgetten. Facturen van de door de cliënten gecontracteerde zorgaanbieders worden door de SVB betaald. SVB controleert deze facturen (factuur conform contract tussen cliënt en zorgaanbieder en of de gemeente een beschikking heeft verstuurd). De accountant van de SVB heeft onderzoek gedaan naar de rechtmatigheid van de bestedingen van de persoonsgebonden budgetten. Uit deze controle blijken fouten en onzekerheden. Controle op prestatielevering vindt niet door de SVB en/of de accountant van de SVB plaats.

De persoonsgebonden budgetten voor de jeugdzorg zijn via de SOJ aan de SBV betaald. Het resultaat op de persoonsgebonden budgetten is onderdeel van het resultaat van de SOJ. Omdat de uitvoering van de jeugdzorg aan de SOJ is gedelegeerd, heeft het accountantsoordeel van de accountant van de SVB geen gevolgen voor het accountantsoordeel bij de jaarrekening 2018 van de gemeente Zwijndrecht voor wat betreft de Persoonsgebonden budgetten Jeugd.

4.6 Sociaal domein

Gemeente Zwijndrecht

Alle afrekeningen in het kader van het Sociaal Domein zijn verwerkt in de jaarrekening.

Sociale Dienst Drechtsteden (Participatiewet en WMO)

Het beleid en het beheer van de WMO is door de gemeente overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD). Dit geldt zowel voor de WMO taken als de uitvoering van de Participatiewet (verstrekken van uitkeringen en loonkostensubsidies). Beide taken zijn in delegatie overgedragen aan de GRD (feitelijk aan Sociale Dienst Drechtsteden) en tellen derhalve niet meer voor het accountantsoordeel over de jaarrekening 2018 van de gemeente Zwijndrecht. Voor de SiSa-bijlage moeten echter wel in t+1 de fouten die zijn gerapporteerd door GRD ten aanzien van uitvoering van de Participatiewet voor de gemeente Zwijndrecht. De fouten t.a.v. de uitvoering van de Participatiewet over 2017 zijn derhalve opgenomen in deze rapportage bij het onderdeel SiSa (Bijlage B).

De uitvoering van de taken voor beschermd wonen worden door de gemeente Dordrecht (als zijnde centrumgemeente) uitgevoerd. De centrumgemeente (Dordrecht) heeft met de regiogemeenten (waaronder Zwijndrecht) een samenwerkingsovereenkomst beschermd wonen en opvang 2017-2018 afgesloten. In deze overeenkomst is in 5 lid 5 opgenomen dat eventuele overschotten en tekorten conform een gedefinieerde verdeelsleutel na afloop van het kalenderjaar zal verdelen. Voor 2018 heeft de gemeente een concept verantwoording ontvangen waaruit blijkt dat de gemeente Zwijndrecht een bedrag van € 661.366 van de centrumgemeente zal ontvangen (overschot op budget). Het betreft hier een conceptafrekening. Dit bedrag is door de gemeente Zwijndrecht als vordering op de gemeente Dordrecht opgenomen. Op basis van de laatst beschikbaar informatie concluderen wij dat de concept afrekening slechts beperkt afwijkt van de definitieve afrekening en dat de last derhalve juist en volledig is verantwoord.

Persoonsgebonden budgetten WMO

De hiervoor beschreven situatie ten aanzien van de uitkomsten van de controles uitgevoerd door de accountant van de SVB gelden ook ten aanzien van de persoonsgebonden budgetten voor WMO.

De persoonsgebonden budgetten voor de WMO zijn via de SDD aan de SBV betaald. Het resultaat op de persoonsgebonden budgetten is onderdeel van het resultaat van de SDD/GRD. Omdat de uitvoering van de WMO aan de SDD (onderdeel GRD) is gedelegeerd, heeft het accountantsoordeel van de accountant van de SVB geen gevolgen voor het accountantsoordeel bij de jaarrekening 2018 van de gemeente Zwijndrecht voor wat betreft de Persoonsgebonden budgetten WMO.

Bijlagen

Gemeente Zwijndrecht

Bijlage A: Onze controle

Bijlage B: Bevindingen Sisa-bijlage

Bijlage C: In control statement

Bijlage A

Onze controle

Doel en object van de controle	Doel en object van de controle Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Zwijndrecht, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging.
Materialiteit	Materialiteit Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.306.710. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.
Onafhankelijkheid	Onafhankelijkheid Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controle cliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij bevestigen dat we geen giften hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de organisatie of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Bijlage A

Onze controle

Opdracht en controleaanpak

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering. De controle is voornamelijk gegevensgericht omdat wij nagenoeg niet kunnen steunen op de opzet, het bestaan en de werking van de aanwezige administratieve organisatie en de daarin opgenomen beheersingssystemen. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van de gemeente Zwijndrecht. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- In onze controlestandaarden (NV COS) wordt expliciet het risico van management override (bewuste beïnvloeding door bestuur of management van de jaarcijfers) al belangrijk te onderkennen theoretisch risico benoemd.
- Het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels.
- Onjuiste waardering bouwgronden in exploitatie (materiele post met verschillende schattingselementen).
- Onjuiste waardering van de vordering op de belastingdienst.
- De gevolgen van ongeautoriseerde handelingen in de IT systemen.

Continuïteit

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van gemeente Zwijndrecht zijn gebaseerd op de veronderstelling dat gemeente Zwijndrecht als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

Bijlage A

Onze controle

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

Verenigbaarheid van het jaarverslag

De jaarstukken 2018 van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag 2018 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2018 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De grondslagen van de jaarrekening 2018 zijn aanvaardbaar

Grondslagen van waardering

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2018. In 2018 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Bijlage A

Onze controle

Fraude en non-compliance

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Wij hebben hiertoe kennis genomen van de frauderisicoanalyse (opgesteld door de gemeente Zwijndrecht) die door de gemeente Zwijndrecht begin 2016 aan de auditcommissie voorgelegd. Naar wij hebben begrepen is deze fraudeanalyse nog actueel (afgestemd met de ambtelijke organisatie van de gemeente). In de interne controlechecklisten zien wij ook ruime aandacht voor frauderisico's. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen indicaties voor materiële fraude opgeleverd.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klant specifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Continuïteit geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2018.

De relevante applicaties worden beheerd door het Servicecentrum Drechtsteden (SCD). Op dat niveau worden door BDO ook controles uitgevoerd. De rapportage met betrekking tot deze werkzaamheden is bestuurlijk afgerond met de GR Drechtsteden. Bij de bepaling van de nog uit te voeren werkzaamheden is reeds met de uitkomsten hiervan rekening gehouden.

Ten aanzien van de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn geen tekortkomingen geconstateerd

Bijlage B

Bevindingen SiSa-bijlage

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Zwijndrecht heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2018 in het kader van SiSa worden verantwoord. Wij doen dit middels een tabel, die ook moet worden opgenomen als geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Per regeling wordt aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Deze tabel hierna weergegeven.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)			
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai			
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2017			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel			
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) totaal 2017			

Bijlage C

In control statement

Rechtmatigheids-
verantwoording
collega vanaf
boekjaar 2021

De aanleiding

Momenteel geven de externe accountants nog een verklaring af ten aanzien van de rechtmatigheid, maar vanaf het boekjaar 2021 geeft de externe accountant alleen nog een oordeel inzake de getrouwheid van de jaarrekening. Vanaf 2021 geeft het college van B&W zelf een rechtmatigheidsverantwoording af in de jaarstukken. Als gemeente is het verstandig dat u zich nu al voorbereidt. Vragen die u zich voorafgaand aan de wetswijziging kan stellen zijn¹:

1. Wat zijn uw gemeentelijke ambities aangaande de rechtmatigheidsverantwoording en het eventueel breder trekken naar een “in control statement”? En hoe raken deze ambities de inrichting van uw bedrijfsvoering?
2. Wat is er voor nodig om (als B&W) straks een rechtmatigheidsverantwoording af te kunnen geven?
3. Heeft u al voldoende expertise in huis of moet u samenwerking in de regio opzoeken?
4. In hoeverre bent u al in staat om zelf een oordeel te geven over de financiële rechtmatigheid van uw belangrijkste processen? Is uw verbijzonderde interne controle-functie bijvoorbeeld al zodanig opgezet dat, aan het eind van het jaar al een totaalconclusie getrokken kan worden met opgenomen een vertaling naar de balans en staat van baten en lasten?
5. Kan uw gemeente al eerder proberen om zelf een (deel van de) rechtmatigheidsverantwoording op te stellen, vooruitlopend op de wettelijke verplichting, en kan die verantwoording dan ook gebruikt worden voor de afstemming en voorbereiding op de externe accountantscontrole?

Uw gemeente wordt straks gevraagd een rechtmatigheidsverantwoording af te geven. Een in control statement gaat verder dan de rechtmatigheidsverantwoording. Het gaat bij een in control statement niet alleen over de risico's die bestaan op het gebied van rechtmatigheid, maar om alle risico's met een grote kans en/of impact.

¹ Rechtmatigheidsverantwoording in jaarrekening van gemeente, 5 oktober 2018, <https://vng.nl/onderwerpenindex/gemeentefinancien/begroting-en-verantwoording/nieuws/rechtmatigheidsverantwoording-in-jaarrekening-van-gemeente>

Bijlage D

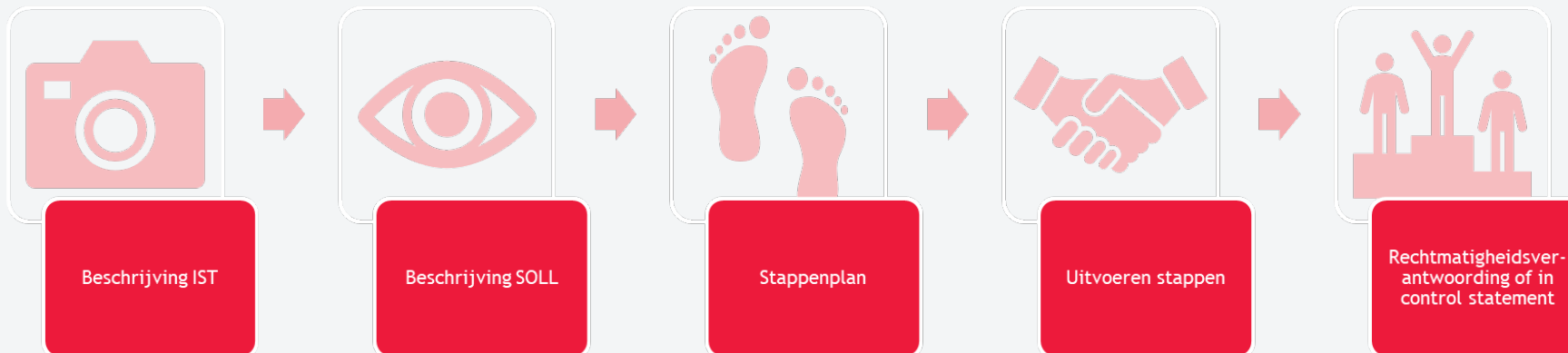
In control statement

Stappenplan rechtmatigheids- verantwoording

Hoe kom je tot een rechtmatigheidsverantwoording / in control statement?

De wettelijke wijziging is gericht op de rechtmatigheid. Veel gemeenten moeten hiervoor nog de nodige stappen zetten, hierbij kan gedacht worden aan:

1. Het in kaart brengen van de huidige situatie (IST situatie).
 - Vaststellen in hoeverre de gemeente al in staat is om zelf een oordeel te geven over de rechtmatigheid.
 - Beoordelen van het huidige interne risicobeheersings- en controlesysteem en het evalueren van de huidige verbijzonderde interne controle-functie.
2. Het bepalen welke ambities uw gemeente heeft aangaande de rechtmatigheidsverantwoording. De range loopt van een rechtmatigheidsverantwoording op enkele onderwerpen tot het in control statement. (SOLL situatie).
3. Het vertalen van de ambities naar de inrichting van de bedrijfsvoering c.q. bepalen welke stappen gezet moeten worden om de SOLL situatie te bereiken.
4. Uitvoeren van de stappen, waarbij onder andere gedacht kan worden aan de stappen: het in kaart brengen van de rechtmatigheidsrisico's en het uitvoeren van interne controles.
5. Als laatste stap het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording.

Nieuwe perspectieven

In de nieuwe economie doen kansen zich sneller voor dan ooit. Nieuwe spelregels geven een boost aan zakelijk werken. En een nieuwe generatie staat klaar om het anders te doen. Beter, slimmer, innovatiever. Wie succesvol wil ondernemen, moet zelf ook vernieuwen. Open staan voor verandering. En met open vizier kijken naar de mogelijkheden die voor ons liggen.

Nieuwe perspectieven, dát is wat BDO u wil bieden. En kan bieden, dankzij onze unieke combinatie van lokale marktkennis en een internationaal netwerk. Persoonlijke dienstverlening en een professionele aanpak. BDO helpt u graag om vanuit een andere invalshoek naar uw business te kijken. Zodat u de juiste beslissingen neemt om uw organisatie sterker, wendbaarder en succesvoller te maken. Of u nu een mkb-bedrijf, familiebedrijf, publieke organisatie of internationale organisatie bent.

BDO kijkt graag met u vooruit. Samen komen we tot nieuwe inzichten en nieuwe kansen in uw markt. Samen creëren we nieuwe perspectieven.

BDO Accountants & Adviseurs verleent vanuit 18 vestigingen in heel Nederland en met ruim 2.550 professionals diensten op het gebied van accountancy, belastingadvies en consultancy.

BDO adviseert organisaties in tal van branches en is sterk in de advisering aan het Nederlandse middenbedrijf, (semi-) overheidsinstellingen en familiebedrijven. Of het nu gaat om een controle van uw jaarrekening, de begeleiding van een ingewikkelde overname of een fiscaal advies op maat. In alle gevallen heeft u te maken met professionals. Zowel lokaal, regionaal, landelijk als internationaal. BDO maakt deel uit van het internationale BDO-netwerk (actief in 162 landen, meer dan 80.000 medewerkers wereldwijd) dat bestaat uit zelfstandige en onafhankelijke organisaties, die over de hele wereld onder de merknaam BDO actief zijn op het gebied van de zakelijke dienstverlening. Dat maakt ons in alle opzichten bijzonder betrokken. Kijk voor meer informatie op www.bdo.nl